C/2024/6344

7.11.2024

P9_TA(2024)0080

Další represe namířené proti demokratickým silám ve Venezuele: útoky na prezidentskou kandidátku Maríu Corinu Machadovou

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. února 2024 o další represi namířené proti demokratickým silám ve Venezuele: útoky na prezidentskou kandidátku Maríu Corinu Machadovou (2024/2549(RSP))

(C/2024/6344)

Evropský parlament,

— s ohledem na svá předchozí usnesení o Venezuele,

— s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv a další smlouvy a nástroje OSN týkající se lidských práv,

— s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech,

— s ohledem na prohlášení mluvčí vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 29. ledna 2024,

— s ohledem na prohlášení generálního sekretariátu Organizace amerických států ze dne 28. ledna 2024 o nedávných událostech ve Venezuele,

— s ohledem na dílčí dohodu o prosazování politických práv a volebních záruk pro všechny, kterou v říjnu 2023 podepsaly Madurova vláda a venezuelská opoziční aliance Sjednocená platforma (dohoda z Barbadosu),

— s ohledem na první zprávu nezávislé mezinárodní vyšetřovací mise OSN pro Bolívarovskou republiku Venezuela zveřejněnou dne 16. září 2020,

— s ohledem na venezuelskou ústavu,

— s ohledem na závěrečnou zprávu volební pozorovatelské mise EU ve Venezuele ze dne 22. února 2022 nazvanou „Regionální a obecní volby konané dne 21. listopadu 2021“ a na prohlášení předsedy volební pozorovatelské delegace Evropského parlamentu Jordiho Cañase ze dne 23. listopadu 2021 o regionálních a místních volbách ve Venezuele v roce 2021,

— s ohledem na čl. 132 odst. 2 a 4 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že budou-li respektovány všechny body dohody z Barbadosu, mohly by venezuelské prezidentské volby v roce 2024 znamenat odklon od zkorumpované autokracie a návrat k demokracii; vzhledem k tomu, že ve Venezuele jsou i nadále porušována občanská a politická práva, což po řadu let vyvolává nestabilitu a násilí; vzhledem k tomu, že přibližně osm milionů lidí již bylo nuceno zemi opustit;

B. vzhledem k tomu, že dochází k systematickému omezování informací poskytovaných veřejnosti, svobody přesvědčení a projevu a práva na pokojné shromažďování, což se týká zejména disidentů, odborářů, obránců lidských práv a nejzranitelnějších členů společnosti;

C. vzhledem k tomu, že dne 17. října 2023 uzavřel Madurův režim ve Venezuele s aliancí opozičních stran Sjednocená platforma dvě dohody, známé jako dohody z Barbadosu, které se mj. týkaly takových otázek, jako je prosazování politických práv a volebních záruk pro všechny a propuštění politických vězňů; vzhledem k tomu, že součástí těchto dohod byla důležitá témata, například umožnění přítomnosti mezinárodních pozorovatelů v průběhu voleb; vzhledem k tomu, že podpis těchto dohod měl být prvním krokem ke svobodným a spravedlivým volbám ve Venezuele;

D. vzhledem k tomu, že dne 22. října 2023 se prezidentskou kandidátkou demokratické opozice vůči režimu stala María Corina Machadová, která v primárkách získala 92,35 %;

E. vzhledem k tomu, že María Corina Machadová, členové jejího volebního týmu, včetně Juana Freitese, Luise Camacara a Guillerma Lópeze, kteří byli nezákonně zadržováni a od té doby jsou nezvěstní, a organizace občanské společnosti, právníci, nevládní organizace a další politické subjekty demokratické opozice jsou již několik měsíců terčem svévolných a politicky motivovaných pokusů o vyloučení z výkonu veřejné funkce; vzhledem k tomu, že cílem těchto snah byl i Henrique Capriles, který kandidoval na prezidenta již dvakrát a jehož vyloučení z veřejného působení bylo rovněž potvrzeno v prohlášení ze dne 26. ledna 2024;

F. připomíná, že proces rehabilitace Maríi Coriny Machadové postrádal elementární prvky, neboť neobdržela kopii obvinění, která proti ní byla vznesena, ani neměla možnost na tato obvinění reagovat; vzhledem k tomu, že prorežimní Nejvyšší soud zveřejnil na svých internetových stránkách shrnutí svého rozhodnutí, které nemá žádný právní základ; vzhledem k tomu, že venezuelská ústava stanoví, že politická práva jednotlivců nelze omezit správními rozhodnutími, kterými nelze ani nikomu zakázat výkon veřejné funkce; vzhledem k tomu, že prorežimní Nejvyšší soud proto nemohl v této věci vydat rozhodnutí, které by bylo v souladu s ústavou;

G. vzhledem k tomu, že dne 6. prosince 2023 byl za údajnou vlastizradu zatčen člen komise pro plánování primárek opozice Roberto Abdul; vzhledem k tomu, že současně byly vydány zatýkací rozkazy na Henryho Alviareze, Claudiu Macerovou a Pedra Urruchurtua, členy strany Vente Venezuela, kteří byli obviněni mimo jiné z trestných činů vlastizrady, spolčení a praní peněz;

H. vzhledem k tomu, že tato svévolná rozhodnutí nejsou v souladu se závazkem zástupců Nicoláse Madura uspořádat ve Venezuele v roce 2024 prezidentské volby založené na soutěži mezi kandidáty a jsou v rozporu s doporučeními volební pozorovatelské mise EU; vzhledem k tomu, že skutečnost, že správní orgány i nadále svévolně zakazují opozičním kandidátům výkon veřejných funkcí, zásadním způsobem omezuje právo venezuelských občanů vybírat si své zástupce;

I. vzhledem k tomu, že Parlament již ve svém usnesení ze dne 13. července 2023 o politicky motivovaném znemožnění účasti ve venezuelských volbách ([1]) ostře odsoudil politicky motivované kroky venezuelského režimu, kterými znemožňuje zapojení některých kandidátů do voleb; vzhledem k tomu, že v tomto usnesení konkrétně kritizoval svévolný a protiústavní zákaz, který Maríi Corině Machadové znemožňuje výkon veřejné funkce na dobu 15 let, jakož i obdobné vyloučení dalších významných politických osobností, a vyjádřil politování nad skutečností, že doporučení poslední volební pozorovatelské mise EU byla zcela ignorována;

J. vzhledem k tomu, že Madurův režim odepřel hlavní pozorovatelce volební pozorovatelské mise EU vstup do Venezuely, kde chtěla předložit závěrečnou zprávu o regionálních a obecních volbách, které se konaly v roce 2021, neboť volební pozorovatelská mise EU byla již dříve ze země vyhoštěna;

K. vzhledem k tomu, že dne 22. ledna vydal režim prostřednictvím generálního prokurátora čtrnáct příkazů k zatčení, mj. příkaz k zatčení obránkyně lidských práv Tamary Sujúové, novinářky Sebastiany Barráezové, bývalého starosty Caracasu Antonia Ledezmy, politického vůdce Leopolda Lópeze, bývalého prozatímního prezidenta Venezuely Juana Guaidóa a bývalého starosty Davida Smolanského, na základě vykonstruovaných obvinění z velezrady a vraždy významné politické osobnosti, jakož i za to, že jednoduše uplatnili své právo vyjádřit nesouhlas s režimem;

L. vzhledem k tomu, že venezuelský parlament, který je ovládán Madurovým režimem, připravuje nový zákon o financování a činnosti nevládních organizací s cílem omezit schopnost občanské společnosti organizovat se a bránit svá práva;

M. vzhledem k tomu, že dne 31. ledna podpořil Maduro výzvu režimem kontrolovaného Národního shromáždění, aby se od 5. února pracovalo v rámci meziodvětvového dialogu na přípravě harmonogramu prezidentských voleb, které by se měly uskutečnit v druhé polovině roku 2024, avšak dosud pro ně nebyl stanoven pevný termín;

N. vzhledem k tomu, že volební plán, který je součástí dohody z Barbadosu, je pro Venezuelu i nadále příležitostí k vyřešení její dlouhodobé politické, hospodářské a humanitární krize a uspořádání svobodných a inkluzivních voleb, které v této zemi umožní skutečnou soutěž mezi kandidáty; vzhledem k tomu, že pronásledování kandidátů opozice představuje vážné porušení politických práv a volebních záruk zakotvených v dohodě z Barbadosu;

O. vzhledem k tomu, že režim rovněž provádí změny v Národní volební radě (CNE) s cílem omezovat volební proces a jakoukoli vyhlídku na návrat k demokracii mařit; vzhledem k tomu, že v červnu 2023 odstoupili tři vedoucí představitelé Národní volební rady, což přinutilo dva zbývající funkcionáře k rezignaci; vzhledem k tomu, že režimem kontrolované Národní shromáždění jmenovalo pro volbu nových členů CNE z řad osobností spojených s režimem zvláštní komisi složenou ze zástupců režimu, včetně manželky Nicoláse Madura;

([1]) Přijaté texty, P9_TA(2023)0288.

1. důrazně odsuzuje pokusy o to, aby byl prezidentské kandidátce demokratické opozice Marír Corině Machadové a dalším osobám, jako je Henrique Capriles, zakázán výkon veřejné funkce; připomíná, že proces její rehabilitace postrádal elementární prvky, neboť neobdržela kopii obvinění, která proti ní byla vznesena, ani neměla možnost na tato obvinění reagovat;

2. důrazně odsuzuje útoky na členy týmu Marír Coriny Machadové a na další představitele opozice a občanské společnosti, obránce lidských práv a novináře, jejich údajná násilná zmizení a zatýkání a zatýkací rozkazy, jež na ně byly vydány; důrazně odsuzuje zásahy Madurova režimu do volebního procesu;

3. vyzývá k okamžitému a bezpodmínečnému propuštění všech svévolně zatčených politických a sociálních vůdců, včetně tří zaměstnanců kampaně prezidentské kandidátky opozice Marír Coriny Machadové, konkrétně Juana Freitese, Luise Camacara a Guillerma Lópeze;

4. opakuje, že kroky Nicolése Madura a jeho zástupců, včetně pronásledování členů demokratické opozice vůči režimu a snah znemožnit kandidátům podílet se na letošních prezidentských volbách, jsou jednoznačně v rozporu s dohodou, kterou v Barbadosu podepsali zástupci vlády Nicolése Madura a Sjednocené platformy s cílem uspořádat v roce 2024 ve Venezuele prezidentské volby se skutečnou soutěží kandidátů;

5. zdůrazňuje, že výrok prorežimního Nejvyššího soudu je protiústavní a nezákonný, neboť vychází ze svévolných a politicky motivovaných obvinění, a že zvolený postup nebyl v souladu se zákonem; domnívá se proto, že rozhodnutí Nejvyššího soudu jmenovaného režimem nemá právní základ a že María Corina Machadová je i nadále způsobilá kandidovat ve volbách;

6. domnívá se, že tyto kroky představují jasný pokus o politické pronásledování protivníků ze strany diktátora, které porušuje občanská a politická práva venezuelského lidu, a že tato opatření, jež se s ohledem na dosavadní jednání režimu dala předvídat, opět hatí vyhlídky na svobodné a spravedlivé volby;

7. oceňuje úsilí opozice uspořádat primárky jako demokratické řešení pro venezuelské občany doma i v zahraničí; naléhavě vyzývá venezuelské orgány, aby zajistily podmínky pro konání spravedlivých, svobodných, inkluzivních a transparentních voleb;

8. naléhavě vyzývá venezuelský režim, aby neprodleně přestal pronásledovat jak vítězku primárek, a tedy i legitimní kandidátku opozice Maríu Corinu Machadovou, tak i ostatní opoziční politiky a aby začal uplatňovat dohodu z Barbadosu, mimo jiné dodržováním zásad volebního plánu a bodu 1 dohody, který stanoví, že strany jsou povinny „uznat a respektovat právo každého politického aktéra svobodně si vybrat svého kandidáta pro prezidentské volby“, což by znamenalo, že zajistí, aby opoziční lídryně María Corina Machadová mohla v roce 2024 svobodně kandidovat v otevřených a skutečně demokratických prezidentských volbách;

9. připomíná otřesné sociální, hospodářské a humanitární podmínky, které ve Venezuele panují již řadu let a které musí venezuelské obyvatelstvo už příliš dlouho snášet; co nejdůrazněji odsuzuje vraždy, neustálé represe, systematické mučení a porušování lidských, občanských a politických práv venezuelských občanů a obránců lidských práv; naléhavě vyzývá venezuelský režim, aby okamžitě ukončil pronásledování svých politických oponentů a venezuelského lidu a potlačování a porušování jejich občanských a politických práv a aby zrušil zatýkací rozkazy na politické oponenty a propustil politické vězně;

10. odsuzuje zneužívání právního řádu k omezení obrany lidských práv a svobody sdružování, přičemž je obzvláště znepokojen návrhem zákona o kontrole, regulaci, fungování a financování nevládních a příbuzných organizací;

11. konstatuje, že je důležité umožnit hlasování ve volbách všem Venezuelanům jak ve Venezuele, tak v zahraničí, a to prostřednictvím aktualizace stálého seznamu voličů a seznamu voličů v zahraničí, jak stanoví bod 3 odst. 2 písm. e) dohody z Barbadosu;

12. důrazně odsuzuje zásahy do jmenování členů CNE a vyzývá k nezávislému postupu jmenování nových členů CNE;

13. plně podporuje vyšetřování Mezinárodního trestního soudu a nezávislou vyšetřovací misi OSN v souvislosti s rozsáhlými zločiny a represemi ze strany venezuelského režimu a vyzývá EU, aby podpořila vyšetřování údajných zločinů proti lidskosti, o jehož pokračování v souladu s Římským statutem se nyní rozhoduje, s cílem pohnat pachatele těchto zločinů k odpovědnosti;

14. je i nadále pevně odhodlán podporovat dialog mezi stranami a aspirace venezuelského lidu na demokratickou budoucnost; vyzývá EU, aby spolupracovala s mezinárodním společenstvím a se všemi mírumilovnými demokratickými subjekty napříč politickým spektrem ve Venezuele a aby efektivně využila všech mechanismů, jež má k dispozici, na podporu návratu k zásadám dohody z Barbadosu;

15. naléhavě vyzývá členské státy, aby zachovaly sankce uvalené na Madurův režim; trvá na tom, že sankce by měly být zpřísněny, dokud nebude existovat jasný a trvalý závazek dodržovat základní demokratické standardy, zásady právního státu a lidská práva v souladu s dohodou z Barbadosu; vyzývá k dalším cíleným sankcím prostřednictvím globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv (tzv. unijní Magnitského zákon) proti soudcům Nejvyššího soudu Venezuely, kteří se podíleli na pokusech zakázat Marii Corině Machadové výkon veřejné funkce, a proti členům venezuelských bezpečnostních složek zapojeným do systematického pronásledování opozice;

16. vyzývá Evropskou službu pro vnější činnost, delegaci EU ve Venezuele, členské státy a mezinárodní společenství, aby i nadále monitorovaly situaci v této zemi a aby hrály asertivnější a viditelnější úlohu;

17. trvá na tom, že EU nesmí uvažovat o vyslání volební pozorovatelské mise do Venezuely, dokud nebudou existovat jasné a věrohodné záruky toho, že bude plně dodržována dohoda z Barbadosu a volební plán, dokud nebudou rehabilitováni opoziční politici, kterým byl uložen zákaz výkonu veřejných funkcí, dokud nebude Marii Corině Machadové umožněno kandidovat ve volbách a dokud nebudou řádně provedena doporučení volební pozorovatelské mise EU z roku 2021;

18. zdůrazňuje, že volby a volební výsledky nebudou uznány, nebudou-li tyto podmínky splněny;

19. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, účastníkům summitu EU a Společenství latinskoamerických a karibských států, Parlamentnímu shromáždění EU-Latinská Amerika, Organizaci amerických států, generálnímu tajemníkovi OSN a orgánům venezuelského režimu.